

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/2078-

13. mars 2020

Raudfjell og Kvitfjell vindkraftverk - klage på godkjenning av MTA og detaljplan mv.

1. Innledning og bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) godkjente i vedtak av 13. februar 2018 oppstart av anleggsarbeid med internveier og oppstillingsplasser ved turbinpunktene R2, R8, R28 og R29 og etablering av midlertidig knuseverk ved R26 ved Raudfjell vindkraftverk. Vedtaket ble påklaget av Fylkesmannen i Troms og Risten Turi Aleksandersen.

NVE godkjente i vedtak av 19. april 2018 miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan for Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk. Vedtaket ble påklaget av Tromsø kommune og Brensholmen vannverk.

I vedtak av 12. juni 2018 godkjente NVE MTA og detaljplan for ny/endret adkomstvei for Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk. Vedtaket ble påklaget av Fylkesmannen i Troms og Sametinget. Sametinget har senere trukket klagen.

Mattilsynet fremmet 1. desember 2017 innsigelse til MTA og detaljplan for planområdet og 23. februar 2018 til MTA og detaljplan for adkomstveien til Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk

NVE har vurdert klagen og kommet til at de ikke gir grunnlag for å endre vedtakene som er gjort i saken og sendte klagen 29. april 2019 til Olje- og energidepartementet (OED) til behandling.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Tom Wiersdalen
Karlsen
22 24 62 65

2. Innsigelsen og klagene

Det er i alt 6 aktører som har innsigelse eller som har klaget på tre av NVEs vedtak som til sammen utgjør godkjenning av MTA og detaljplan for Kvittfjell og Raudfjell vindkraftverk. Innsigelsen og klagene er begrunnet i andre vurderinger enn NVEs hva gjelder tiltakets virkninger for vannforsyning og forholdet til samiske interesser.

Drikkevannsforsyning

Mattilsynet har i innsigelsen av 1. desember 2017 skrevet at hensynet til drikkevann er mangelfullt beskrevet, og at det ikke er kartlagt hvor i områdene det er private vannforsyninger. I tillegg mener Mattilsynet at detaljplankartet er ufullstendig og at det er plassert en rekke tiltak innenfor nedslagsfeltene for vannforsyningen. I innsigelsen av 23. februar 2018 skriver Mattilsynet at det er manglende vurderinger av nedslagsfeltene Bogdalen og Gripstad, da tilsynet mener også disse vil bli betydelig berørt av tiltaket.

Klagene fra Brensholmen vannverk og Tromsø kommune gjelder NVEs vedtak av 19. april 2018. Brensholmen vannverk mener at deres leveringskvalitet for drikkevann ikke er ivarettatt, og at ingen form for aktivitet kan finne sted i nedslagsfeltet for Elvedalsvannet eller i elveleiet ned til kote 70, før det foreligger en garanti fra tiltakshaver på at leveringssikkerheten og kvaliteten er ivarettatt. Tromsø kommune mener at tiltaket utgjør en uakseptabel risiko for drikkevannsforsyningen for Brensholmen, Sommarøy og Hillesøy.

Reindriften

Risten Turi Aleksandersen skriver i klager på NVEs vedtak av 13. februar 2018 at det må på plass en plan for involvering av reindriften i prosjektet, og at det må være stans i arbeidet i kalvingsperioden. Til samme vedtak skriver Fylkesmannen i Troms at saksbehandlingen har vært kritikkverdigg, og at NVEs vedtak er basert på mangelfulle utredninger.

Sametinget skriver i klage på NVEs vedtak av 12. juni 2018 at avtalen med reinbeitedistriktet ble inngått med en annen adkomstvei til vindkraftverket. Sametinget peker på at det er avgjørende at reinbeitedistriktet, og spesielt siidaen som driver på Raudfjell, samtykker i endringer som påvirker deres drift. Til samme vedtak skriver Fylkesmannen i Troms at saken ikke er godt nok opplyst, siden forholdet til reindriftsloven § 22 ikke er avklart.

Tiltakshavers og NVEs vurdering av klagene

Drikkevann

Tiltakshaver mener ROS-analysen besvarer de merknader kommunen og vannverket har. I tillegg er det gjort endringer av prosjektet slik at det nå bare er internveien mellom K37 og K18 som ligger innenfor nedbørsfeltet. NVE deler i oversendelsesbrevet av 29. april 2019 i hovedsak de synspunktene tiltakshaver har fremmet, men har i tillegg forsøkt å avklare hvordan NVE og Mattilsynet kan forvalte sikkerheten for de drikkevannskilder som er blitt påvirket eller kan bli påvirket av anleggsarbeid innenfor nedslagsfeltet.

Reindrift

Tiltakshaver skriver at det ikke forelå en kommunikasjonsplan for reindriften da arbeidene etter vedtaket om godkjenning av MTA i 2016 ble igangsatt. Det er imidlertid etablert en godkjent kommunikasjonsplan nå. NVE peker på at bakgrunnen for vedtaket var at tiltakshaver kunne utnytte tilgjengelige ressurser bedre og at kostnader kunne reduseres. NVE mener at tiltakshaver har gjort rimelige tiltak for å bøte på ulempene for reindriften og at de driftsmessige fordelene er større enn ulempene som er påført.

Tiltakshaver viser til at de har bygget kalvingsgjerdet etter de krav og spesifikasjoner reindriften har, og at dette står der i beste forfatning. NVE viser til at Sametinget har trukket klagen etter konsultasjoner og etter inngåelsen av en avtale mellom Dorvvošnjárga siida og tiltakshaver. NVE mener at adkomstveien ikke vil sperre trekk- eller flyttveier, og viser til at det er satt en rekke vilkår for å ivareta reindriften sine interesser.

3. Departementets vurderinger

Innledning

MTA og detaljplanen for Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk utgjør en samling planer som innenfor rammene av konsesjonsvedtaket, fastsetter detaljer i utbyggingen og sikrer at vilkårene i anleggskonsesjonen oppfylles. Planene må godkjennes av NVE. Departementet konstaterer at det er tre vedtak fattet av NVE, som er påklaget, og at klagen tematisk knytter seg til to forhold. Vedrørende virkninger for reindriften har departementet i vedtak av 26. mai 2015 lagt til grunn at tiltaket i henhold til tidligere tematiske konfliktvurdering er vurdert som middels konfliktfylt, og at tiltaket ikke er til hinder for at reindriftsvirksomheten kan opprettholdes. Angående vannforsyningen la departementet i klagevedtaket fra 2015 til grunn at det i detaljplan redegjøres for hvordan de som får sitt drikkevann fra områdene sikres vannforsyning i anleggsperioden.

Departementet gjorde ytterligere vurderinger av vindkraftverket og virkninger for reindriften og vannforsyning i vedtak av 18. april 2018, som gjaldt klager i forbindelse med endring av adkomstveien. I dette vedtaket la departementet til grunn at en stans av arbeidet i kalvingsperioden ville gi store forsinkelser og betydelige økonomiske tap. Departementet la til grunn at en gjennom vilkår om gjeting, foring, inngjerding og tett kommunikasjon med siidaen, ville kunne godkjenne tjenlige vilkår i MTA-plan. Vedrørende drikkevann la departementet til grunn at konsesjonæren skulle beskrive hvilke tiltak som skulle iverksettes for å sikre en alternativ kilde som tilfredsstillte kravene til drikkevann.

Reindrift

Departementet konstaterer at klagen fra Sametinget er trukket og at det nå er etablert en godkjent kommunikasjonsplan mellom utbygger og reindriften. Etter at Kvitfjell vindkraftverk fikk konsesjon i 2001 og frem til den endelige utformingen av det som nå er en koordinert utbygging av Kvitfjell og Raudfjell, har det gjennom planendringene blitt store endringer i prosjektets virkninger for reindriften. Reindriften sine bruk av området er også endret siden

søknaden om bygging av Kvittfjell ble behandlet. Summen av disse endringene har bidratt til at virkningene for reindriften har blitt større enn en på konsesjonstidspunktet kunne se for seg. Departementet konstaterer også at det gir visse praktiske vanskeligheter at det er inngått en avtale med reinbeitedistriktet som også gjelder for Dorvvošnjárga siida, men som ble inngått for siidaen etablerte drift i området. Departementet konstaterer videre at det er uenighet innad i distriktet om anvendelsen av de midler som ligger i avtalen, og at dette gir utfordringer med hensyn til finansiering av konkrete avbøtende tiltak.

Vedtaket om endret adkomstveg vil gi ulemper for reindriften i anleggsfasen. Gjennom de avbøtende tiltak som er gjennomført og øvrige vilkår som er stilt i NVEs vedtak, mener imidlertid departementet at vedtaket om endret adkomstveg ikke vil ha vesentlige virkninger for reindriften utover anleggsfasen, og at det er gjort en balansert avveining mellom fordeler og ulemper samlet sett.

Departementet merker seg at reindriften og tiltakshaver ikke er enige om hvorvidt konsesjonsvilkårene er fulgt opp som forutsatt. Dorvvošnjárga siida kommenterte dette i e-post av 26. april 2019 til departementet, og tiltakshaver kommenterte siidaens synspunkter ved e-post av samme dag. Samme dato mottok også departementet informasjon om at det var inngått en avtale mellom Dorvvošnjárga siida og tiltakshaver, som omfattet kalvingen våren 2019.

Departementet konstaterer at NVE fører tilsyn med hvordan vilkårene som er fastsatt av hensyn til reindriften følges opp, og at det er jevnlig kontakt mellom NVE, reindriften og tiltakshaver. Departementet merker seg blant annet at tiltakshaver i brev av 14. august 2019 fra NVE har blitt pålagt tiltak for å sikre at reinen ikke krysset sperregjerdet til anleggsområdet og at dette er fulgt opp av tiltakshaver. Departementet merker seg også at reindriften har uttrykt frustrasjon over at avvik på dette området ikke blir fulgt opp. Departementet understreker at de godkjente planene forutsetter klare kommunikasjonslinjer mellom reindriften og tiltakshaver, og at dette skal gjøre det unødvendig for reindriften å måtte henvende seg til konsesjonsmyndighetene for at en defekt og/eller åpen port skal bli reparert og/eller lukket. Departementet forutsetter at tiltakshaver tar det pålagte byggherreansvaret på dette området.

Departementet merker seg videre at reindriften i e-post av 1. oktober 2019 til NVE, har uttrykt bekymring for at anleggsarbeidene er forsinket og at dette betyr at ytterligere en kalvings-sesong blir berørt. Tiltakshaver opplyser i e-post av 24. januar 2020 til departementet at de på grunn av tidlig vinter høsten 2019 er blitt forsinket med turbintransport og –montasje. Videre opplyses at vindforholdene vinteren 2019/2020 vil være avgjørende for om de får ferdigstilt turbinmontasjen før kalvingssesongen i mars/april eller om dette i verste fall kan trekke ut til sommeren. Tiltakshaver har i den forbindelse søkt NVE om utsatt frist for idriftsettelse fra juni 2020 til desember 2020. Tiltakshaver viser til at de har hatt anleggsvirksomhet i to kalvingssesonger og mener dette har forløpt greit, og viser til at eventuell anleggsvirksomhet i kalvingssesongen 2020 uansett vil være av mye mindre omfang enn de

tidligere sesonger, da det meste av den tunge anleggstrafikken og transporten er gjennomført, og det som gjenstår er montasje av turbiner.

Tiltakshaver viser for øvrig til at de har finansiert et større gjerdeanlegg, etter spesifisering fra reindriften, for at kalvingen skal kunne gjennomføres uten særlig påvirkning fra anleggsvirksomheten. Departementet konstaterer at anleggsarbeidene ikke nødvendigvis vil være ferdigstilt før neste kalvingssesong. Dersom det skulle oppstå forsinkelser som kan medføre ytterligere ulemper for reindriften, må dette ivaretas innenfor de rammer konsesjonen med godkjente planer og tilhørende vilkår oppstiller. God planlegging forut for neste kalvingssesong skal i så fall legges til grunn.

Fylkesmannen har pekt på at forholdet til reindriften flyttleier, jf. reindriften § 22, ikke er godt nok utredet og avklart. NVE har gjort en vurdering av dette spørsmålet, og kommet til at adkomstveien ikke stenger de flyttleier som fins i området. Departementet viser til NVEs vurderinger, men presiserer at dersom tiltaket likevel skulle vise seg å stenge flyttleier i området, må tiltakshaver rette en henvendelse til Landbruks- og matdepartementet om dette, jf. reindriften § 22.

Nærmere om hensynet til drikkevannsforsyning

Det er en forutsetning at utbyggingen av vindkraftverkene på Kvittfjell og Raudfjell ikke skal true vannforsyningen i området. Departementet registrerer at det er iverksatt flere tiltak etter at innsigelsen og klagen ble fremmet, og at tiltakshaver også har fått gjennomført en oppdatert ROS-analyse.

Tiltakshaver har med bakgrunn i klagen og innsigelsen, flyttet turbiner og infrastrukturtiltak ut av nedbørsfeltene, slik at det eneste arealinngrepet innenfor nedslagsfeltet er en internvei mellom turbin K37 og K18. Tiltakshaver utarbeidet en oppdatert ROS-analyse 2. november 2018 og en ny tiltaksplan 31. oktober 2018. En godkjent ROS-analyse med tiltaks/beredskapsplan var i henhold til vilkår i NVEs vedtak av 19. april 2018 en forutsetning for å starte tiltak innenfor nedslagsfeltet til Brensholmen. Disse har vært sendt til Tromsø kommune og Mattilsynet for kommentarer. NVE godkjente ROS-analysen i vedtak av 21. mars 2019, og dette vedtaket ble ikke påklaget.

Etter de tiltak som er gjennomført i planområdet knytter klagenes anførsler seg til om den virksomheten som fortsatt vil bli drevet i nedslagsfeltet i anleggsfase og i en senere driftsfase utgjør en uakseptabel risiko for vannforsyningen. Departementet legger til grunn at ROS-analysen og tiltaksplanen på en god måte beskriver tiltak og forholdsregler knyttet til gjenstående risiko i nedslagsfeltet. Departementet legger videre til grunn at nedslagsfeltet det her er snakk om er et tilleggfelt til vannverket, som sjelden brukes.

Departementet konstaterer at NVE fører tilsyn med ROS-analysen, og at tiltakshaver har fulgt opp de henvendelser og pålegg de har fått i den forbindelse. Departementet merker seg i den forbindelse at det synes å være etablert en god kommunikasjon mellom NVE, Tromsø kommune og aktuelle vannverk.

Departementet konstaterer videre at det jevnlig tas vannprøver i de aktuelle vassdragene. Foreløpige resultater er gjennomgått i rapporten *Rambøll: Overvåking av vannmiljø og drikkevann status uke 1-37 2019*. Der fremgår det at miljøtilstanden generelt er god i vassdragene, men at anleggsvirksomheten påvirket et par av vassdragene i vårløsningen. Etter uke 23 antas det ifølge rapporten at anleggsvirksomheten ikke har påvirket drikkevannskvaliteten i noen av vassdragene.

Oppsummering

Departementet kan ikke se at det i innsigelsen og klagene fremkommer opplysninger som tilsier endringer av de godkjente planene. Departementet finner også at forutsetninger og vilkår i konsesjonen og etterfølgende godkjenninger er fulgt opp på en adekvat måte. Departementet legger til grunn at dette fortsetter i det gjenstående anleggsarbeidet, og at eventuelle forsinkelser blir tatt hensyn til i tide og på hensiktsmessig måte.

Konklusjon

Klagene og innsigelsen tas ikke til følge. NVEs ovennevnte vedtak om godkjenning av anleggsarbeid, MTA og detaljplan for Raudfjell og Kvitfjell vindkraftverk stadfestes.

Departementets vedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Brensholmen Sommarøy Vannverk SA	Postboks 217	9119	SOMMARØY
Fylkesmannen i Troms og Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Kvaløy reinbeitedistrikt			
Mattilsynet - Troms og Svalbard			
Sametinget / Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok/Kárásjohka
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Tromsø Vind AS			